

NARRATIBA

Bilakaera baten arrastoak

JAIOTZE MARKAK

Nancy Huston | Itz: Iñigo Errasti
Alberdania, 2009
382 orrialde. 19,50 euro.

Iker ZALDUA

Nork esan gerraren izugarrikeria atzean uztea amesten duen ume bat eta soldadukasko baten azpian sartuta odola barreiatzea amesten duen ume bat senitartekoak direla?

Are gehiago, nola sinetsi bata bestearen arbasoa dela? Jaiotze marka batek frogatzen du egia hori.

Nancy Hustonek sei urteko lau umeren bizimoduak dakarzkigu, lau ume jaiotze markaz josiak, gorputzaren ezker aldean (lokian, sorbaldan, ipurmasailean eta ukondoan) markatutako lau ume, aspaldi galdu zen adar bereko lau aldaxka.

Idazleak kronologiari iruzur egin dio liburuan, atzetik aurrera kontatzen baitu istorioa, lau kapitulutan banatuta. 2004ko Kalifornian abiatzen da eta 1944ko Alemaniara iristen da. Tartean New York eta Haifa alde batetik eta Toronto bestetik. Lehen pertsona kontatuak dira gertaerak, umearen begiek idazten digute eta begirada horren bilakaera ikusten dugu guk, argiro. 2004. urteko Solek teknologia berriekin jolasten du, Google irensten du eta bertan aurkitzen ditu bere galdera guztien erantzunak, bere kabuz, berak nahi dituenak. 1944ko Kristinak, lehenengoaren birramonak, ahizpak oparitan jasotako andrakilarekin jolastea du

amets, jolaserako beta handirik ez ordea, eta erantzunak berez iristen zaizkio, agian entzun nahi ez lituzkeen erantzunak. Ume batek izan ditzakeen, ametsak, nahiak, irrikak, gogoetak, beldurrak eta zalantzak oso ongi azaltzen dira, garaiaren araberakoak izan arren, finean berdinak direnak. Umearen garunean sortzen den errealtatea ez baita fantasia hutsa, gurasoei entzundako egia ezkutuekin eraikiak dira, nahiz eta umetasunak emandako fantasiak sostengatzen diren.

Errealtate horren atze-oihal gisa gerra ageri da lau umeengan, eta bakoitzarengan oso eragin ezberdina du, handik ihes egin nahiak fusila eskuetan hartzeko gri-

na ekarri du, bilakaera bitxia, ume bakoitzak izan duen heziketari so hemen erraz ulertzen dena, irmo eta estu XX. mendeko erdialde hartan, leun eta jagole XXI. mendean honetan.

Gerra da, hain zuzen, lau istorio horien lotura eta haustura. Gerra batek, Bigarren Mundu Gerrak, askatu zuen lehen aldaxka bere adarretik; hark eragin zuen familia lau belaunaldi horietan munduan barrena sakabanatzea eta orain 2004. urtean, lau belaunaldiak batu dira gerra hartako agertoki nagusira, Alemaniara, itzuli eta galdutako adarra bilatzeko, jaiotze marketan idatzirik dagoena irakurtzeko xedez.

Zer pentsa ematen du irakurketak, atzeko azala ixtearekin batera gure adarreko aldaxken haurtzaroan pentsatzen dugu, mundu bereko mundu txikietan, gure nolokotasuna arbasoetatik datorrela, sudur handia edo ile horia izatea baino haratago jaiotze markak biologiari ez dagozkion tintaz tatuatzen direla gure ezker edo eskuineko gorputz atalen batean. Eta ez dut ukatuko atzeko azala ixtearekin batera irakurketaren kronologia aldatzeko irrika sortzen denik, atzeko aurrera irakurtzeko gogoia, gertaeren lerro kronologiko logikoari eutsi eta lotu gabe utzitakoak elkar lotzen uztekoa. Edo, hobe, idazlearen proposamenari men egin, baina bigarren aldiz, begiak ustekabeetarako prest jarrita, marka bakarrak ere ez dezan ihes egin.

Liburuak Femina saria eman zion Nancy Hustoni eta arrakastak muga oro zeharkatu zituen, oraingure lurraldera ere iritsi da Iñigo Errastiren itzulpen paregabeari eta Alberdaniak egindako apustuari esker.

Tere IRASTORTZA

Enaren hegaletan

Otea jotzean eta sagarrak txikitzean, esate baterako, erritmo bat, ttakun bat sortzen dun. Bai, egia dun, sagardoa egiteko mamarekin batera, ganaduarentzako jatenarekin batera. Baina sortzen dun ttakuna. Eta haurrari bularra emateko haren begiei so jartzerakoan, edo elkarri begira jarrita begiak biltzean sortzen dun ttakuna.

Geroagokoak ditun tarte horiek, aldi horiek, egoera horiek .... nonbait kokatu beharra.

Geroagokoa dun, geroagokoa denez, galdetzea denborak ihes egiten ote duen, denborak harrapatzen ote gaituen bere furian, denbora gezia den ala ibaia ala ataka gaizto batean abandonatu gaituen patu gaiztoa.

Baina aspaldian bazabilkinat nire baitan beste ttakun bat, liburu batean kabitu dena, "Denbora enaren hegaletan" bezala. Bertako poemak, jarraian eta nora gabe bere horretan irakurtzea ederra dun, benetan, eta zirrarragarria gehienetan. Zirrarragarria dun, otea jotzeak edo sagarrak txikitzeak, edo elkarri begietara begiratzeak bezalaxe eskatzen eta eskaintzen duelako sinkronia bat, lehen pertsona esan edo hika ala zuka ari den guztietan, amodioaz eta pozaz bezala amodioaz eta heriotzaz ari denean; eskatzen eta eskaintzen duelako sinkronia bat hizkuntzaren bide jarraitu eta lerrotatu eta hitzen artean utzitako hutsuneetan begirada pausatzerako eramatzen duen orotan.

Eta enaren hegaletan ekarri zidan aspaldi batetik, inoizko batetik, denboraren metafora berri bat: lehenagokoa, oinarrikoagoa. Eta igarri dinat denbora jauzirik, goranzkorik –dantzariarenaren irudiko-beheranzkorik –ur jauzieta-koaren gisako–; eta aldi berean denborak pausatzen dakiela batek bitan eta bik batean egiten asmatzen duenean. Eta esan zidan liburuak, nahiz norberarenean izan denbora guztia, izateko norbere baitara ekarri behar dela besteekin sortutako ttakuna.

NARRATIVA

El gozo de finiquitar

UNA REVOLUCIÓN PEQUEÑA

Juan Aparicio-Belmonte
Lengua de Trapo, 2010
269 páginas. 18,90 euros

Iñaki URDANIBIA

Hilarante, tronchante, desopilante, jocosa, divertida hasta la carcajada, desternillante –o destornillante si se tiene en cuenta el estado de funcionamiento mental de algunos de los personajes que en la obra aparecen–. Desde la primera página hasta el final: desde el inicial viaje en avión de Bruselas a Madrid, hasta el cierre, que coincide con el parto de la comisaria Sarita Lagos. Es la última entrega de Juan Aparicio-Belmonte (Londres, 1971)

Un ritmo trepidante nos conduce por las historias, francamente chirenes y carambolescas, que componen esta novela. En el viaje aéreo antes nombrado coinciden un abogado y una gruesa mujer que se ríe con sonoridad burlesca, cuyo nombre la delata: Perversa. Con un nombre así, desde luego, nada bueno parece poder

esperarse de ella. La relación entre el abogado Esteban Gómez Rescello y la mujer va a convertirse para el primero en una verdadera, y pegajosa, pesadilla, que extenderá sus hilos hacia la familia de ella y también a la de él. Lo del billar es un juego de niños comparado con los juegos carambolescos múltiples que se van a suceder en la veloz y disparatada novela, que combina el desparpajo con una crítica desenfadada –pero profunda, al fin– de los entresijos de los aparatos del poder (policía, judicatura, cárceles...) y sus pasadas, enchufismos y brutalidades.

No quisiera desvelar las inesperadas coincidencias que sorprenderán, sin duda, al lector, por lo que intentaré pasar de puntillas por los vericuetos argumentales del libro. La mujer del abogado nombrado es una celosa y hábil investigadora policial que está en Laredo para descansar de su problemático embarazo; el padre de Perversa es juez y su madre, una señora de armas tomar en lo que hace a compartir sus especiales gustos con su marido y, como se verá también, con su alocada hija. Un tío del abogado era un profesor

universitario con una verborrea comunista, y de él estuvo locamente enamorada la tal Perversa.

El lector, del mismo modo que algunos de los personajes que deambulan por el libro, se entera sin misterio de quiénes son los autores de los asesinatos –que los hay–; otros personajes, sin embargo, sin comerlo ni beberlo, pasarán a ser testigos y víctimas de muertes sorprendentes y que suceden en su entorno familiar.

Con una ironía sin par, Aparicio-Belmonte nos entrega unas historias entrelazadas con la habilidad del más avezado entretejedor de encaje de bolillos, haciendo que el malestar y la carcajada vayan en aumento, al tiempo que crece la estupefacción –tanto de algunos de los protagonistas como de los lectores, reitero– ante las inesperadas situaciones, acusaciones, y... escenas de no creer que cruzan sexo, asesinato, cárcel y “ángeles” varios que revolotean por las historias que van encajando en un apoteósico final.

La crítica social del escritor se desarrolla en puro esperpento, en la línea grotesca de quienes tal género inauguraron.